

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "

Helyben bárhon átveve:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "

Videkre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 évi utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszadán
 vagy megvásárolja nem vállalja.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

A véderő-törvény szentesítve.

(—a.) A hivatalos lap mai száma közli az 1912. XXX., XXXI., XXXII., XXXIII. és XXXIV. törvénycikkek szentesített szövegét, mely az új véderőtörvényt, a honvédség fejlesztését, a katonai perrendtartást és az idej ujoncozást tartalmazza.

Ezzel több mint egy évtizedes küzdelem aktái zárulnak le. Ez a törvény, mely ma került be a magyar törvényházba, annyi válságot, annyi megpróbáltatást, oly nagy politikai átalakulást hozott az országra, hogy végre megnyugodhatunk benne, hogy ezzel annyi politikai szenvedélynek a legfőbb és legveszedelmesebb gyújtóanyaga kikerült politikai életünk viharából.

Akárhogy is történt a június 4-iki képviselőházi gyűlésen azaz emlékeztető szavazás, ma már a törvényhozás másik két faktorának s főleg a királyi elhatározásnak hozzájárulásával a véderőjavaslatból törvény lett, mely kötelezi az országnak minden polgárát s mely ellen többé izgatni, agítani nem szabad senkinek.

A politikai szenvedélynek — sajnos — marad még így is elég anyaga, egyelőre alig remélhetjük a béke helyreállítását, de legalább megszűnik a szenvedélyes izgatás a véderő ellen, melyen az ország biztonsága nyugszik.

Szomorú évforduló.

Súlyosabb csapás már rég óta nem érte a magyar földet, mint egy esztendővel ezelőtt a kecskeméti földrengés által okozott pusztulás. Ugy tünik fel előttünk Kecskemét pusztulása, mintha egy erőteljes fé-fit ér valami veszedelem, mondjuk elveszti kezét, vagy lábát, vagy súlyos sebet kap, amelyből felépülni csak évek hosszú sora múlva fog tudni.

A nagy magyar Alföld városai között Kecskemét jár elől a gazdasági haladás útján, az intenzív gazdálkodásban rejlő előnyök felismerése s az intenzív gazdálkodás, különösen a gyümölcskertészet meghonosítása és nap-nap után kiterjedtebb mértékben való kultiválása a legvirágzóbb városok sorába emelték Kecskemétet, amely városnak jóléte ma már nemcsak a bankok szaporodó takarékbetétjeiben nyilatkozik meg, hanem az emberbaráti kulturális és közéletre való áldozatkészségében is.

Nem csoda tehát, ha Kecskemét pusztulását a közvélemény nemzeti veszedelemnek minősítette és a földrengés nyomában azonnal megindult a segítőakció. A segítő adományok sorát koronás uralkodók kezdték meg, azután jöttek a gazdagok, a főurak, főpapok, de nem maradt el a szegényebb néposztályok fillérje sem. Külön segítőakciót kezdett a gazdaság két országos nagy szervezete, akiknek vezetői Károlyi Mihály gróf és Darányi Ignác emberies érzéstől áthatott szavakkal hívták fel a magyar gazdákat a földrengésről sujtott

Kecskemét város gazdáinak gazdasági egyesületének segítségére. Kivette részét a szerencsétlenül járt város bőkezű támogatásából a kormány és a törvényhozás is s az általános részvét téglából hamarosan ujja épült Kecskemét. Az első évfordulóra a magánépületek az áldozatkészség által nyújtott segítséggel legnagyobb részben helyre lettek állítva csak a középületek, templomok és városháza helyreállítása folyik még serényen. Kecskemétről is elmondhatjuk azt, amit az árvízről sujtott Szegedről mondtak látóki szemmel, hogy szebb lesz mint valaha.

Szebb lesz és ujja épül, mert mi tudunk a magyar társadalom jótékonyágánál is jobb és becsesebb építőanyagot, amelylyel bővelkedik Kecskemét városa. Ez az építőanyag a gazdasági haladás iránt való érzék és a szorgalom. Ez fejlesztette eddig is Kecskemétet s ez a két becses emberi tulajdonság még a földrengés által sem pusztítható ki, csak az emberrel együtt szűnik meg s hál Istennek emberáldozatot a kecskeméti földrengés nem kért.

Kecskemét jövője tehát biztosítva van, feltevé, hogy ez a város a gazdasági fejlődést tekintve, megmarad azokon a nyomdokokon, amelyeken eddig haladt. Kecskemét anyagi boldogulásának a kert gazdálkodás meghonosítása és kifejlesztése volt a legfőbb előidézője. Ez az elismert igazság egyúttal intőpélda a nagy magyar Alföld többi városai és községei részére. Kecskeméten kívül még Nagykőrös tünt ki abban, hogy a kert gazdálkodást magas

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Mikor Berl is sirt.

Jókedvű szegény ördög volt Berl, a teherhordó.

A pinceben volt lakása, egy szoba két ablakkal, amelyeken át csak alighogy látszott a társaság lába. A táblák mocskosak és szürkék voltak, a falak nedvesek, kormosak és minden szögletben nagy penészfoltok sötétlettek. Mégis ha jött az este, Berl örvendezőn tért az otthonába.

Az ablakok közt, a talnál, kis asztal állott. A lábaiból már csak kettő volt meg; a másik kettőt fahasábok pótolták, melyek azonban olykor télen nyomtalanul eltűntek... Berl úgy vélte ilyenkor, hogy az asztalka, ha a falhoz támasztják — isten segédelmével — megáll két lábon is. Es úgy is volt!

Három szék volt a szobában de mindnek hiányzott a támlája. A kemény tében a hidegnek estek azok áldozatul!

Két ágy állott itt még. Rongyok feküdtek rajtuk, melyeket Berl párnának és paplannak

hívt. Egy ládában pedig más rongyok is találkoztak, melyeket meg ruhanemű néven ismert.

Berl mindig vidám volt.

— Fő, hogy megvagyunk! — mondogatta mosolygva. Mi kell még?

Négy gyermeke volt. Kettő nála aludt az ágyában, kettő az anyjuknál.

— A gyermek öröme az embernek, — mondta. — Sokba kerülnek, az igaz. De ha este hazajövök, szívem szerint elhancurozhatok velük.

Hét gyerekből maradt meg ez a négy és ha azokra gondolt, akik már lent fekszenek a földben, könyv tolt a szemébe, de egyébként mi baja sem volt Berlnak, a teherhordónak!

A feleségével nem volt egészen megelégedve, mert folyón sirt és panaszkodott.

— Mit is akar? — kérdezte magát.

— Az én asszonykám már semmire se jó, — jelentette ki gyakran, — Siratóasszony lett belőle.

Es amint új könnyeket pillantott meg a szemében, elébe állt, tréfás kétségbeeséssel tördelte a kezét és siránkozó arcot vágott.

— Te is mindig csak nevetnél! — kiáltotta Vassja haragosan.

— Kiszáradok a sok köny miatt — felelte szomorú hangon.

— Bizony, siratni való vagy, — szólt az asszony és elfordult. De Berl nem sértődött meg. Mit bántja a felesége káromlása? Szinte úgy látta, hogy anélkül nem találna oly derűnek a világot. Csak akkor fogta el a düh, ha magát kezdte átkozni az asszony. Ő is a szidásnak látott, különösen, ha a halált hallotta emlegetni, hivni. Ez mindig úgy hatott rá, mintha a szívébe döfnének.

— Száradjon el a nyelved! — kiáltozott és kiköpött...

Vassja elhallgatott és sirásba kezdett, mire haragosan pillantott rá.

— Mit használ a sirás? — szólt. — Az ember csak hossznapkor sirjon — máskor soha...

Egy nap azonban ez történt:

Berl addig hancurozta be gyermekeivel a szobát, míg hirtelen libegve roskadt az ágyára és az összetört alatta.

— Pompás — kiáltotta nevetve. — Gyerekek, most megtartjuk az ágyak a gyászbeszédet.

A pupos, öreg papjuk alakját próbálta

Főraktár:

Nagy-Várad
 Kossuth Lajos-u.
 FEKETE SAS
 épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
 Kossuth Lajos-u.
 FEKETE SAS
 épületben.

fokra emelte. Mindkét városba százezrek özönlöttek a nap nap után fejlődő kertészkedés anyagi eredményeként. Egyik a gyümölcskertészetben tűnik ki, a másik a konyhakertészetben. Mindkettő megújította hódítani a hazai és külföldi legjobban fizető piacokat is.

Kecskemét jövő sorsának a problémája tehát egyúttal az egész nagy Alföld jövőjének a kérdése. Amikor tehát az állam és a társadalom figyelmét kettőzött mértékben fordul Kecskemét városa felé, egyúttal szükség volna arra, hogy megoldjuk azt a rég vajdó kérdést, hogyan állíthatjuk talpra az egész nagy magyar Alföldöt, a fajmagyarság lakóhelyét. Teremteni kell minél több Kecskemétet. Kecskemét példája eddig is olyan volt, mint egy messze világító fátyla.

A Kecskemét környéki falvak apránként mind megtanulták Kecskemét: gazdától a jövedelmező gazdálkodás titkait. Nem is kellett hozzá iskola, elég volt a példa arra, hogy mindenki okuljon. Sajnos azonban a példának nem volt hatása nagy körzetre. Ezután azonban úgy kell lenni, hogy Kecskemét városát vegye példának minden alföldi város, minden alföldi község.

Most már visszatért a kecskeméti lakosok szívébe a nyugalom, visszatért a munkakedv s a városban elfoglalta helyét a régi szorgalom, a régebbi gazdasági szaktudás, amelyet most már el kell ültetni a nagy Alföld minden egyes városában és községében. Kecskemét talpraállításával így tudunk megoldani egy régi égető problémát: a nagy magyar Alföld gazdasági felendítését.

Közös minisztertanács.

Bécs, jul. 9.

(Saját tud.) A közös miniszteri konferenciát ma este befejezték. A hadügyi költségvetési többletet elutasították. A magyar kormány a belső politikai helyzetre való tekintettel utasította vissza a követelési többletet. Ennél fogva a jövő évi költségvetésbe Schönhaich hadügyminiszter által megállapított 5 évi egyenlő részre osztott összeget fogják venni.

A közgyűlés tárgyal a munkapártban.

Városatyák értekezlete.

A holnapi városi közgyűlés alkalmából a munkapárthoz tartozó városatyák tegnap délután értekezletet tartottak dr. *Hoványi Géza* országgyűlési képviselő elnöke alatt a Kereskedelmi Csarnok helyiségében, amelyen miután egy 25 városatyát vett részt.

A holnapi közgyűlésre kitűzött ügyeket vették tárgyalás alá.

Első sorban a választások felett tanácskoztak.

A bűnügyi II-od osz. alkapitányi állásra, a pályázók közül *Egely Alajos* mellett foglalt a párt állást.

Az oktató alkapitányi állásnál hosszabb eszmecsere volt.

A polgármester és főkapitány a jelöltek közül *Fabinyi* honvédtőhadnagyot öhajják az állásra, mivel rendőroktató vizsgája egyedül neki van a pályázók közül. Azonban hangok emelkedtek olyan irányban, hogy a míg van belső ember a pályázók között, azokat mellőzzék.

A felszólalás után az oktató alkapitányi állás betöltését nyílt kérdésnek hagyták.

A két fogalmazói, illetve az *Egely* megválasztása folytán három fogalmazói állásra a *Bartha Béla*, *Fluck József* és *Bige József* mellett nyilatkozott meg, azonban nyílt kérdésnek hagyták a fogalmazói állások betöltését is.

A dr. *Berkovits Ferenc* halála folytán a közigazgatási bizottságban megüresedett tagsági helyre a párt *Ullmann Sándor*t jelölte.

A közgyűlés ütköző pontjánál: Torontár-megye átiratánál elnök ismertette az állandó bizottság javaslatát, hogy a törvényhatóság szavazzon bizalmat a kormánynak s gróf *Tisza Istvánt* és a munkapártot üdvözölje.

Dr. *Hoványi Géza* részletesen nem foglalkozott a kérdéssel, hisz ismerik mindannyian. Határozottan kijelenti egyes ellenzéki lapok közleményével szemben, hogy nem házalt a

városatyáknál a bizalom megszavazásáért, csupán olyan tevékenységet fejtett ki, mint minden ügyben. A párt tagok közül, tudomása szerint, egy sem nyilatkozott a javaslat ellen, hanem megígérte, hogy elmennek a gyűlésre és leszavaznak a javaslat mellett. Így reméli, hogy meg is lesz az impozáns többség. Természetesen, sőt rossz péven sem lehet venni, az ellenzék fel fog szólalni erősen a javaslat ellen. A párt saónokokat nem jelöl ki, de ha kell, megvédelmezi álláspontját. Kéri a párt tagjait, hogy a gyűlésen tömegesen jelenjenek meg s kitartással várják be a vita végét.

A honvéd hadapródiskolánál megüresedett két alapítványi helyre elfogadták a tanács jelölését, amely szerint első sorban *Békessy Istvánt* és *Merz Antalt*, másodsorban *Kazay Kálmánt* és *Holnapy Bélát* ajánlják.

A Csillagvárosi elemi iskola építését elfogadták, valamint az uszoda építésére a főmérnök által tervezett betonuszoda létesítését.

A tárgysorozat többi pontjaira nézve a tanács javaslatait elfogadták.

A pénzügyigazgatóságok értekezlete az új adótörvények tárgyában.

Az 1909. évi X-ik törvénycikk alapján megalkotott új törvények 1913. január hó 1. napján lépnek életbe. E törvények tanulmányozása foglalkoztatja most leginkább az illetékes köröket. Az utasításokat már kinyomatta a kormány és megküldötte az összes kir. pénzügyigazgatóságok fogalmazói személyzetének, hogy azokat alaposan tanulmányozzák, nehogy zavar és félreértés támadjon azok alkalmazásánál.

Az esztendő végével a régi adótörvény megszűnik és az új jövedelem és általános keresetadó törvény egyöntetű alkalmazása céljából a pénzügyminiszter az ország összes pénzügyigazgatóit csoportosan, kerületenként értekezletre hívta meg, ahol pontonként, részletesen tárgyalják meg az új adótörvény ren-

magára venni és megakartta kezdeni a szónoklatot, de Vassja a haját tépve kiáltott:

— Nem bírom tovább! . . . Most már azt se tudjuk, hová hajtsuk le fejünket, Istenem, istenem, bár csak véget vetnél már szenvedéseimnek! . . .

Berl dühös lett.

— Miért jajgatsz annyira azért az ágyért? kiáltotta.

Vassja tovább átkozott, de Berl megint jókedvű volt.

— Minek lármázol? — szólt. — Eltört az ágy! Rettenetes, elsőlyed a világ! . . . A baj ami engem fenyegetett, az ágyának jutott! Nem kell hát siránkoznia!

A magyarázat Vassját is megnyugtatta. Lassan lecsillapult és azon töprengött, mint lehetne jóvá tenni a kárt.

— A gyermekeknek nem csináltunk új cipőt, — gondolkodott. — Az első pénzen más ágyat kell vennünk . . .

Vagy talán ezt meg lehetne még javítani?

Egyelőre a földön fog aludni a két gyerekkel. Más segítség nem jut eszébe. De miért nevet Berl még mindig?

— Ha majd néhány éjszakán nyomtad már a nedves földet, elveszik a kedved a nevetéstől, — mormogta durcásan.

— Ugyan, ugyan! Berl a teherhordó jól

elfekszik a földön is, — mondta és kacagott. — Gyerekek, ide a szalmazsákkal!

Vassja az ágyra mutatott:

— Odafele ködhatsz.

— Agyában nem alszom, — tréfált Berl. Megfogta a szalmazsákot, de Vassja elébe állt és rákiáltott.

— Mondtam, hogy nem és ennél marad.

— Jó, akkor a pusztán földre fekszem, — szólt Berl és levetette a kabátját.

— Ezt nem fogod megtenni, — mordult rá Vassja és fenyegető mozdulattal támadt neki. Arca piros lett és szikrázott a szeme.

Berl csodálkozva nézte az asszonyt. A harag megfiatalította. Ilyen volt tíz év előtt, gondolta és mosolygott.

— Edes asszonykám, — suttogta és megakartta ölelni. A felesége azonban azt hitte, hogy megint tréfát akar űzni vele, előlépte magától és utána látott, hogy az ágyat elkészítse a számára. De Berl felhasználta ezt a pillanatot és gyorsan a szalmazsákra vetette magát.

— Rajta gyerekek, aludni! Ide, ide! — mondta.

— Az ágyba fogsz feküdni! — kiáltotta Vassja.

— Igen, majd holnapután — felelte kacagva.

— Azt mondom, eridj az ágyba! — sivitotta az asszony.

— Eszembe sincs — mondta egész nyugodtan.

— No várj! — kiáltott fel Vassja és vad haragban rugdalni kezdte az ágyát, míg az szét nem hasadt.

Berl és a gyerekek ijedten siettek oda. Vassja magánkiült volt. Indulatosan roppantotta sorba a deszkákat, hogy egészen szétromcsolja az ágyat.

Berl vissza akarta tartani, lecsendesíteni, de kiszakította magát karjaiból. Utánkapott és visszarántotta. Az asszony harapni próbált.

— Vassja — kiáltotta ijedten — mi van veled, Vassja?

Lassan magához tért. Kimerülten ereszkedett a szalmazsák szélére. Szemeiből könnyek omlottak. A gyerekek ijedten és megütközve szintén elsíriák magukat.

— Berl aggódva nézett rá.

— Vassja ne sírj — kérte. A hangja remegett.

— Vassja — mondta még gyöngédebben. Megindult, ág kaptat meg és érezte, hogy valami a torkát fojtogja és hirtelen kinedvesedtek a szemei. Kövér cseppek folytak alá orcáin . . .

Ekkor volt, hogy Berlnak sírnia kellett.

David Pinski.

delkezéseit és állapotnak meg azok egyöntetű alkalmazása iránt.

A pénzügyminiszter már ki is tüzte ezeknek a kerületi pénzügyigazgatói értekezleteknek a napját és helyét.

Az egész ország területén egy napon, július 22-én tartják meg ezeket az igazgatói értekezleteket s minden pénzügyigazgatóságtól a pénzügyigazgatót kivül még két fogalmazási tisztviselő is lesz jelen. Értekezlet lesz Budapesten, Szegeden, Kolozsvárott, Győrött, Debrecenben és Kassán.

A nagyváradai pénzügyigazgató a *debreceni* értekezleten vesz részt. Minden értekezleten részt vesz a pénzügyi kormány egyik államtitkára, vagy miniszteri tanácsosa, hogy az új adótörvények egyöntetű alkalmazása iránt az összes szükséges felvilágosításokat a kormány részéről megadja.

A értekezlet több napig tart és csak akkor fejezik be azokat, ha az új törvény összes rendelkezéseit pontosan részletesen tárgyalják. Az értekezlet megelőzőleg a kir. pénzügyigazgatóságok tanácskozást fognak tartani s itt a pénzügyi tisztviselők észrevételeiket előterjesztik s a törvény egyes pontjait egymásközt megvitatják.

A nagyváradai kir. pénzügyigazgatóságnál július 15-én lesz ilyen tanácskozás s azon a pénzügyi fogalmazási tisztviselőknél kivül, a pénzügyigazgatóság melé rendelt számvevőség tisztviselői is részt vesznek. A pénzügyi tisztviselők a pénzügyminiszterium által, leküldött «Utasítások» beható tanulmányozására közzelében lettek felszólítva s az esetleges észrevételeiket a július 15-iki tanácskozáson megtehetik.

Az adózó közönség nagy érdeklődéssel kíséri az új adótörvény életbelépését. Különösen a kereskedőket, iparosokat és gazdákat érdekli az új adótörvény és több egyesület az új adótörvények fontosabb rendelkezéseit népszerű füzetben bocátja közre tagjai számára.

Az új adótörvényt legközelebb mi is részletesen ismertetni fogjuk.

Békeakció.

Bécs, július 9

Merey Kajetán, Ausztria Magyarország római nagykövete, az idén kijáró szabadságát nem veszi igénybe és Rómában marad. Ugyancsak lemondott szabadságáról gróf Pallavicini konstantinápolyi nagykövet is. Azt, hogy a nagykövek a nyár folyamán székhelyükön maradnak, összefüggésbe hozzák azzal, hogy az olasz-török háború ügyében legközelebb *nagyfontosságú békeakció kezdődik*.

Középiskolai

magánvizsgára-, érettségire-, javító vizsgákra egész nyáron át készülhet a **dr. Kállay-féle szemináriumban** (Budapest, IV. Kaplony-utca 5. Telefon 125-38.) Eredményei köz tudomásulag kiválóak.

Városi közügyek

A közgyűlés tárgysorozata.

Hónap lesz Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának közgyűlése. Dacára, hogy nyári tanácskozásnak kellene lenni, olyan zajosnak, élénknek ígérkezik, amilyen nem minden hónapban kerül.

Első sorban a két rendőrkapitányi és két fogalmazói és az esetleg megüresedő más állások választás utáni betöltése, azután pedig Torontálmegye átírata a kormány iránti bizalom szavazása ügyében kelt nagyobb érdeklődést, de ezeken kivül az uszodaügy is bizonyára kelt vitát.

A tárgysorozat különben a következő:

1. A polgármester havi jelentése. 2. A rendőrkapitányi hivatalhoz újonnan szervezett 2 II. oszt. alkapitányi, 2 fogalmazói és az esetleg megüresedő más állásoknak választás utáni való betöltése. 3. A közigazgatási bizottságban üresedésben levő 1 tagsági helynek választás utáni betöltése. 4. Torontál vármegye törvényhatósági bizottsága a m. kir. kormányhoz és a képviselőház elnökségéhez intézett feliratot pártolás végett megküldi. 5. M. kir. belügyminiszter leirata a piaci szabályrendelet jóváhagyása tárgyában. 6. A tanács javaslata a m. kir. honvéddhadapród iskolában megüresedett 2 alapítványi hely betöltése tárgyában. 7. A tanács mint állandó választmány a csillagvárosi közs. el. isk. építésére vonatkozó javaslatát előterjeszti. 8. A tanács javaslata a nyári uszoda felállítás tárgyában. 9. A tanács mint állandó választmány a Rulikovszky-uti csatornázás munkálataira megtartott árlejtés eredményét javaslata kapcsán beterjeszti. 10. A tanács előterjesztése a vízvezetési alap rovatain szükséges póthitel engedélyezése iránt. 11. A tanács javaslata a köztisztasági és járdaburkolási többletkiadások fedezésére szükséges póthitel engedélyezése iránt. 12. A tanács mint állandó választmány javaslata a Biharmegyei és Nagyváradai tüdővész ellen védekező egyesület által létesítendő szanatórium kölcsöne ügyében. 13. A polgármester előterjesztése a napidíjasokról alkotott szab. rend. 11. § a alapján külön felhatalmazás megadása iránt. 14. A tanács javaslata Korvicska Ferenc volt 1848-as honvéd részére havi segély megszavazása iránt. 15-26. Köztérvelési ügyek. 27. A tanács előterjesztése a csillagvárosi iskola részére szükséges teleknek a nagyváradai lat. szert. káptalantól leendő megvétel tárgyában. 28. A tanács a Páris patak beboltozási munkálataira Rosenberg Izó vállalkozóval megkötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti. 29. A tanács az üveges munkálatokra Döry Jánossal megkötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti. 30. A tanács javaslata a jéggyárat ellenőrző bizottság megalakítása iránt. 31. A tanács javaslata Berényi Kelemen m. kir. honvéddinagnak a községi kötelékbe leendő felvétele iránt. 32. A tanács javaslata Schmutzler János nagyváradai lakosnak községi kötelékbe leendő felvétele iránt. 33-39. Szabadság iránti kérelmek. 40. Fizetési előleg iránti kérelem. 41. Tiszti főorvos dr. Sternbach Dezső orvostudori oklevelét beterjeszti meghirdetés végett. 42. A városi tanács a városi villamos műnél létesítendő műhely építésére vonatkozólag Madarász Gyula és Lászlóval megkötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

Borád Ferenc,
főjegyző.

Popescu Aurélt visszahelyezik állásába.

Az alispán határozata.

A miklózáru i hatalmas per aktái köztudomás szerint a törvényszéken lezárultak. Popescu Aurélt és társait, akiket a bűntény után letartóztattak, bizonyítékok hiányában fölmentették. Két évvel tovább tartott ennek a rendkívüli ügynek a letárgyalása, míg a legfelsőbb fórumok is beigazolvá látták Popescuék ártatlanságát. Ez alatt az idő alatt Popescu fel volt függesztve állásától és így fizetését sem kaphatta. A súlyos vádakkal terhelt jegyző visszavonultan élt édesanyja házában és annak támogatása mellett tartotta fenn magát.

A bűntény aktái végre átkerültek az alispánhoz is, aki a bűntényi vizsgálat megindításakor felfüggesztette a jegyzőt állásától. Eltekintve attól, hogy a véd alá helyezés után hivatalból meg kell indítani a fegyelmi vizsgálatot, Popescu ellen több hivatalos szabálytalanság miatt külön is folyt a vizsgálat, amit most összekapcsoltak a bűntényi iratokkal. A törvényszéki ítélet után az alispán elrendelte a fegyelmi vizsgálatot, melynek vezetésével dr. Halász Elemér magyarcsékei főszolgabíró bízta meg.

Hónapokig tartott, míg a főszolgabíró teljesen elkészült a vizsgálattal, amit nagyon megnehezített az, hogy a bűntény befejezése után kellett vezetnie. A főszolgabíró által foganatosított vizsgálat iratai hatalmas akta köteget tettek ki, melyeknek áttanulmányozása megint sok időt vett igénybe a tiszt ügyészégen.

Annak idején ismertették ebben a dolgan a főügyész véleményét. Az alispán mint első fokú fegyelmi hatóság tegnapelőtt hozta meg az ítéletet, mely minden tekintetben kielégítő. Az alispán hivatalos teendőik hanyag teljesítésében találta bűnösnek Popescut és ezért 500 korona pénzbírságra ítélte. Ezenkívül köteles Popescu a felmerült költségeket, mintegy 250 koronát is megtéríteni.

Az ítélet jogerőre emelkedése után az ítélet alapján nyomban visszalogják helyezni állásába Popescut. Az alispán az ítélet meghozatalánál tekintetbe vette, hogy az elkövetett mulasztások következtében igen sűrűn fordultak elő és oly súlyos természetűek, hogy a pénzbírság magas fokát kellett alkalmazni. Enyhítő körülmények voltak, hogy Popescu az ellene felhozott bűntényi vádak alól tisztázta magát és hogy a hosszadalmas két évre terjedő idő alatt fizetésétől meg volt fosztva és végül, hogy a nyilvánosság előtt ért meghurcoltatások által eleget szenvedett.

Ezzel az ítélettel valószínűleg lezárulnak az oly nagy port vert Popescu akták és talán Miklóirtásra is békés élet következik.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Kóncey Sándor műszaki díjnokot a nagyváradai m. kir. 8. felmérési felügyelőségénél, ideiglenes minőségű felmérési gyakornokká nevezte ki.

**A legújabb
nyári czipő újdonságok**

**MOSKOVITS Bémertéri fióközletében.
Szabott gyári egységáruk.
Telefon 687**

Husz zsák penészes kenyér.

Tegnap délután egy hatalmas teherkocsi állott meg a rendőrségi épület előtt. A kocsi husz nagy zsákban kenyerek voltak, amelyeket egy biharmegyei földbirtokos rendelt az egyik nagyváradai sütődeből.

Kiút a nyéstei pusztán ugyanis most folyik az aratás Balázs Ödön birtokán. A földbirtokos hétfőn, azaz 8-án állította munkába aratóit, akiknek részére a Schön Lipót nagyváradai sütődjéből rendelt nagyobb mennyiségű barna kenyeret. Schön Lipótné a rendesnek eleget is tett és már 7-én kiszállított a nyéstei pusztára egy szekér frissen sült barna kenyeret.

Ragacosos a kenyér.

Aratási idő lévén, a kenyér roppant sürgős volt s mihelyt megérkezett a szállítmány, a kenyerekből szétosztottak megfelelő részt a munkások között. Azonban alig ettek a munkások egy-két falatot, azonnal jelentették a kulcsárnak, hogy a kenyér élvezhetetlen és hogy lehetetlen megenni.

A kulcsár jelentést tett az esetről Balázs Ödönnek, aki azonnal intézkedett, hogy az egész szállítmányt vigyék be a nagyváradai rendőrségre s egyben újabb szállítmány kiküldése iránt tett rendelést, persze nem a főntebb megnevezett cégnél.

A rosszul spekuláló cég gyönyörű produktumai aztán már tegnap délután a rendőrségi épület udvarán hevertek halomba szórva. A tiszt orvos, dr. Barna Ármán megvizsgálta a kenyereket és többek közt a következőket mondja:

»... a kenyerek rosszul sülték, ragacosak, penészesek és így az emberi élvezetre alkalmatlanok, az egészségre föltétlenül károsak«.

A tiszt orvos véleménye szerint a kenyerek élvezhetetlenségének a silány liszt és a felületes sütés az oka. Éppen ezért az egész halom kenyeret megsemmisítendőnek vélelmezi.

A kihágási bíróságnál 138—912. sz. alatt fekszik a tiszt orvos véleménye. Kétségtelen, hogy itt egy sütőde súlyos hibát követett el s a rendőrség okosan cselekszik, hogy ha alaposan ráüt a manipulánsokra. Mert az ilyen csalások napirenden lesznek, hogy ha szigorú büntetéssel nem sújtják az illetőket.

Ki izgat a külső emberek ellen.

Röpcédulák (?) a külső pályázók ellen. — A rendőrtisztek vizsgálatot kérnek.

A rendőri tisztségek betöltése körül hihetetlen magasra csaptak az izgalmak. Nem volt elég az egyszerű kilincselés a városatyák előszobáiban, hanem még pénzzel is megakarták venni az egyik városatyá szavazatát egy pályázó, sőt most mindenfelé az a hír járja, hogy a nem rendőrségi emberek ellen, tehát Fabinyi és Marosi hadnagyok ellen állítólag nyomtatott röpcédulákat küldtek szét a városatyákhoz, amelyben igyekeznek lerontani az illetők esélyeit.

A hír meglepő volt s mindenki megbotráncozva tárgyalta az elfajult eszközt, ami élesen rávilágított arra a túsára, ami az állásokért folyik.

Maguk a rendőrtisztek, akiket — hisz logikusnak felfogva a dolgot — csakis őket meggyanúsítottak, ők maguk voltak legjobban fölháborodva. S mivel az egyik délutáni lap is megírta s mert mindenüvé szétröppent ez a hír, utána jártunk a dolognak s már most ki-jelenthetjük, valószínűleg csak akarták szét-

küldeni a röpcédulákat, mert sehol és senkinél szívet sem láttuk azoknak.

Afelől tehát egészen biztosak lehetünk, hogy a városatyákat nem hozták kísértésbe effajta röpirattal. A rendőrtisztek pedig önérzetesen visszautasítják a vádat.

— Az ellen tiltakozunk, hogy mi ilyen aljas eszközökhöz nyultunk volna. Mélyen sajnáljuk, hogy ennyire elfajult a dolog, de mi mindég igyekeztünk vigyázni arra, hogy betartsuk a kellő határt. Mélyen sérti ez az egész rendőri tisztakar becsületét és presztizsét, mert burkoltan bár, de bennünket gyanúsítanak a röpirat szerzésével. Mihelyt letolynak a választások, azonnal kérjük a vizsgálat megindítását; nem csak a röpirat-ügy tisztázása végett, hanem annak a kinyomozására is, hogy ki volt az, aki a minap vesztegetni akart.

Beszéltünk Gerő Armio főkapitány urral is, aki a következőket mondotta:

— Nem látom szükségét annak, hogy beleavatkozzam az ügybe, mert től sem tételezem embereimről, hogy ilyenre vetemedtek volna. Ezt egyenesen koholmányoknak tartom és különben is: hol van csak egy röpcédula is? . . . Máskülöbön pedig az, aki ellen állítólag a röpcédulát kibocsátották, meg tudja védeni magát. Es mondhatom, hogy mindkét urról csak a legjobbat hallottam.

Ezzel azt hisszük végleg lezáródik ez a kissé elmérgesedett rendőrtisztai választási ügy. Annál is inkább, mert hiszen holnap már meglesznek a választások.

A kisasszonyok rózsát loptak.

Becsapták a temetőrt.

Városokban nagyon sok a szerelmes leány. S mivel a szerelmet a külvárosokban még rózsákban vallják, hát nagy szükség van mindég a rózsákra.

Azon pedig nincs mit megütközni, hogy nagyon sok esetben — s így a jelenben is — a leányok a szerelmet vallók s így ők a rózsátolvajok is. Fontosabb dolgok is történnek ma megfordítva, mint a szerelem-vallás.

A dolog pedig úgy esett, hogy még június hatodikán a gyönyörű tavaszi időben a többek közt ott sétáltak az olasz temetőben Szakács Gizella és Szakács Angéla »kisasszonyok« is. Hiszen tetszik tudni, hogy miben sétáltak . . .

A fűben Közél a sirokhöz, amelyeken akkor nyílt az első illatos rózsza.

A leányok igen előkelően voltak öltözve. Piros selyem ernyőjük volt, a cipőjük fehér, finom. A temetőrnek azonban az első percben gyanus volt a két hölgy, de nem vett észre semmit.

Mikor azonban a hölgyek el akartak távozni, az egyik elejtette a napernyőjét.

Jankai, a temetőr odanézett és meglepődött a nem várt látványtól. Az ernyőből ugyanis egész halom gyönyörű rózsza borult ki az utra s a hölgyek zavart pillantásokkal igyekeztek kifelé ossonni.

— Megálljanak csak kérem, — kiáltott az őr.

Megkérdezte a nevüket, lakásukat, aztán elszedve a lopott rózsákat elbocsátotta őket.

A feljelentést azonban nem tudta megtenni, mert a ravasz kis nők hamis nevet és lakcímet mondtak be neki. Szegény temetőrnek pedig alaposan meggyűlt a baja a sirtfentartókkal a lelopott nagymennyiségű rózsák miatt. Megfizették vele a kárt.

Már letett arról a reményről, hogy valaha

ismét szembekerül a két szépséggel, mikor egyszerre csak észreveszi tegnap délután, hogy a sirok közt újra ott surran a két bájos gyermek. Nagy kalap, fehér finom cipő és piros selyem ernyő.

Elfogta őket. Az ernyőből ismét csak úgy hullott a sok rózsza és a két szelid leány nagy zokogás közepette mondotta be az igazi nevet és címet.

Ma aztán már a rendőrségen állottak. Mikor a fogalmazó megkérdezte, hogy minek kellett nekik az a sok rózsza, a Gizella sugva és pirulva vallotta be:

— Szerelmesek voltunk és egy helyre hordtuk a rózsákat.

A rendőrség azonban érzéketlennek mutatkozott és a hölgyek valószínűleg drágán fogják megfizetni a rózsákat. Súlyosbbitja az ügyet az, hogy a temetőből lopták és pedig nem is egyszer, de többször.

UJDONSÁGOK.

* **Kitüntetett tábornok.** A király most egy Nagyváradon is általánosan ismert magasarangu katonatisztet tüntetett ki legfelsőbb megelégedésével. A kitüntetett rényi Scharicz György vezérőrnagy. Scharicz jelenleg Jenő főherceg lovassági tábornok mellé van besorozva, ahol krtűnő szolgálatainak elismerésül kapta a királyi legfelsőbb megelégedés nyilváníását.

* **A városi napidijasok helyzete.** Nagyvárad városánál még ma is az a szokás divatozik, hogy a napidijasok, sokszor évekig nyomorognak két korona napidijért s csak azután kapnak 20—40 fillérel nagyobb napidiját. Van a városnak egy régi szabályrendelete, amelyet akkor csináltak, mikor 30 kr. volt egy kiló hus és 6 kr. egy kiló kenyér és 50 frtért jó lakást kaptak. Ez az ósdi szabályrendelet állapítja meg a 2 korona napidiját. Rimmel Károly polgármester belátta, hogy ma már ilyen szegénytelenül csekély díjazásból még kenyérből sem lehet jóllakni s a csütörtöki közgyűlés elé azon javaslatot terjeszti, hogy hatalmazza fel a törvényhatóság, miszerint már a felvételnél 2 koronánál magasabb összeget állapíthasson meg a napidijasoknak. Az előterjesztést tegnap tárgyalta a munkapárti városatyák értekezlete, amelyen különösen Siket Traján posta távirtda igazgató kelt ki erősen a mai állapotok ellen. Szegénytelennek, arcpiritónak jellemzte, hogy a város még a mai viszonyok között is tart két korona fizetéssel napidijast, akitől elvárják, hogy tiszta ingben járjon s némi intelligenciája legyen. Ma már napszámost sem lehet ilyen csekély díjazásért kapni. Szó volt arról is, hogy közelebb indítványt tesznek a napidijasok és napidijas becsüsk és végrehajtók helyzetének javítására. Addig is elfogadják a polgármester javaslatát.

* **A népkönyvtárak szünete.** Városunkban négy népkönyvtár működik: egy újvároson Bodnár János kezelésében, egy városon Martonffy Zoltán kezeli, egy külvároson Mikusay József és egy a réten Balogh Károly kezelésében. A népkönyvtárak most nyári szünetet tartanak. Tegnap volt a népkönyvtárak sorsát intéző bizottság alakuló gyűlése dr. Adorján Armin elnöklete alatt. Az új elnök kegyeletes szavakban emlékezett meg elődjének dr. Berkovits Ferencnek a népkönyvtárak ügyében kifejtett uttörő munkásságáról; az elhunyt emlékére jegyzőkönyvében örökölt meg a bizottság. Több apró ügy elintézésé után az elnököt meleg ovációba részesítették.

Három óra arató-sztrájk. Eddig még igen nyugodtan folyt az aratás. Gróf *Stubenberg* József birtokán azonban tegnap délelőtt egyszerre váratlanul abba maradt a munka az aratók letették a kaszákat. A sztrájkolók mintegy harmincan kijelentették, hogy addig nem dolgoznak, míg előre megállapított béréket fel nem emelik. A sztrájkannál inkább meglepte a grófot, mert az aratók nagybárdi emberek voltak, akik pedig eddig mindig megelégedettek voltak. Nyilvánvaló volt, hogy izgatottak dolgoznak az aratók között. *Markovits* Manó margittai főszolgabíró a sztrájk kitörése után nyomban a helyszínre ment és megtartotta a vizsgálatot. Ekkor kiderült, hogy a sztrájkot *Bulsán* János és *Iván* János munkások szították. Ezt a két kolompóst a főszolgabíró nyomban letartóztatta, a többiekhez pedig megnyugtató beszéde tartott, mire azok munkába állottak. A két izgatott 10—10 napi elzárásra ítélte a főszolgabíró. Az elítélteket nyomban szállították Nagyváradra, az ügyészségre.

Egő ipartelep. Késő éjjeli órákban jelenti belényesi tudósítónk, hogy a járás egyik hatalmas ipartelepe a mézgedi fapartelep lángokban áll. A tűz este 7 órakor keletkezett. A tűz az eddigi feltevés szerint az olajházban keletkezett, melyet teljesen elhamvasztott. Az olajháztól a telep többi részére lépett át a pusztító elem. A telep igazgatósága a tűzről nem tudott értesíteni senkit, honnan gyors segítséget kaphatott volna, mert a nagy tűzben a telep telefonvezetéke is elpusztult. A belényesi tűzoltókat csak este 9 órakor tudták értesíteni. Belényesből a tűzoltók teljes késznellettel vonultak ki. A tűz éjjel 12 órakor még ég.

A város kiskatonái. Nagyvárad városának az őszön kezdő tanévre két alapítványi helye üresedik meg s a két helyre négy pályázó jelentkezett. A városi tanács a jelöléseknél tekintettel volt a pályázók viszonyaira s így első sorban *Békessy* Istvánt és *Mercz* Antalt jelölte. *Békessy* István teljesen árva s teljesen megérdemli, hogy a város pártfogásába vegyék. Édes atyja, édesanyja, sőt nagyatyja évtizedeken át becsülettel szolgálták Nagyvárad tanügyét. A sörszobája folytán korán elvesztette szüleit. A másik jelöltnek *Mercz* Antalnak édes atyja évtizedek óta szolgálja a várost, mint irodatiszt, odaadó burgalommal; nagy családdal bír s az alapítvány elnyerése folytán könnyítve lenne helyzetén.

Uj ügyvéd. Dr. *Békessy* Jenő ügyvéd-jelölt, tegnap Marosvásárhelyen kitüntetéssel tette le az ügyvédi vizsgát.

Az örkényi katasztrófa áldozatai. Az örkényi táborban tegnap történt robbanásnak hét seb sültjét reggel Budapestre szállítottak a katonai hatóságok. Reggel hét órakor érkezett meg a stomoru vonat Budapestre. A vasuti kocsiából nagy kimérettel egyenként emelték ki a sebesülteket, akik közül négynek az állapota rendkívül súlyos. Ez a négy sebesült a következők: *Ipp* Antal szakaszvezető, *Héger* József irányzó, *Brandl* Antal tüzér és *Palz* János tüzér. Könnyebben sérültek meg: *Ciráki* Albert főüzemester és két tüzér. A négy súlyosabb sebesültet külön-külön kocsira helyezték a mentők és úgy vitték el a XVII. számú katonai kórházba, míg a három könnyebben sebesült katonát egy kocsin szállították ugyancsak ebbe a katonai kórházba.

Mikor lesz a sorozás? Mir kezdünk hozzászokni, hogy a sorozás nem a rendes időben történik meg. Sőt olyan esztendőnk is volt, amikor sorozást egyáltalán nem tartottak. Az idei sorozás kitűzéséről is csak most intézkedett a hadügyi kormány. A honvédelmi miniszter július 8-án kelt 64500. számú rendeletével elrendelte, hogy az 1912. évi fősorozás *augusztus 12-től október 5-ig* foganatosítandó. A sorozás eljárása már az új törvény szerint történik, ugyancsak az új véderőtörvény rendelkezései alapján bírálják el a kedvezményeket is. A véderőtörvényhez — mely *mint szentesített törvény a tegnapi hivatalos lapban* jelent meg — az utasítások legközelebb meg fognak jelenni.

Mit akarnak a méhkerékiek? Van Biharvármegyeiek egy szabályrendelete, mely a vármegye tűzrendészetéről szól. E szerint a vármegye területén nem szabad semmiféle időben, de különösen a cséplés idején, illetve nyáron, a falvak belterületén, udvarokban nyomtatni, vagy csépleni. A nyomtatás különösen a magasabban fekvő helyen divik nagyon, mert ide csak nagy nehézségekkel lehet szállítani a cséplő gépeket. Ha még egy ilyen, a hegyek közé beekelt község, melynek járhatatlan utjai vannak, kérné azt, hogy engedjék meg nekik, hogy bent a falvakban, az udvarokon nyomtatassanak, érthető, habár itt sem helyen való. De hogy egy alföldi község, mint Méhkerék, kérje ezt, ez teljesen érthetetlen. Több méhkeréki gazda, majdnem a fél község fordult a kérelemmel az alispánhoz, aki leadta véleményezést a nagyszalontai járás főszolgabírójának. A főszolgabíró jelentésében — nagyon helyesen — indokolatlannak tartja a kérelmet teljesítését és a kérelemben felhozott indokokat nem tartja érdemesnek arra, hogy egy községet, a tűzveszélynek kellessen kiténi. A lakosság régi szokása ez, hogy a községben csépeljenek, nyomtatassanak, amely mint minden régi szokásról csak nehezen tud leszokni a nép. A vármegye alispánja, a főszolgabíró jelentése alapján, elfogja utasítani a méhkerékieket kérelmükkel.

Csendélet a Rákóczy-uton. Ez a brutális támadás, melyet itt leirunk, nem valahol a Külvároson történt, hanem Nagyvárad legforgalmasabb helyén, a Rákóczy-uton, tegnap este 10 órakor *Vagner* Andor, a városi villamosmű egyik hivatalnok *Csáki* László barátjával sétált. A Simon-féle hangszerület előtt haladtak, amikor két téri jött feljűk. *Papp* János és *Kepes* Sándor, akik *Csáki* Lászlót minden ok nélkül meglökték. *Vagner* Andor erre a két alakot rendreutasította az otromba támadás miatt. *Papp* János és *Kepes* Sándor most szó nélkül rátámadtak *Vagner*re, *Papp* János kirántotta a kését és a villamosmű tisztviselőjét össze-vissza szurkálta a kezén és az arcán, a társa pedig botjával kezdte ütni. A nagy lármára összecsendültek a járókelők, a rendőr is hamarosan ott termett és sikerült is elfogni a menekülő támadók egyikét, *Kepest*. *Vagner* Andor sebeit a kórházban kötötték be, szerecsére súlyosabb sérülést nem szenvedett. A rendőrség a két vakmerő támadó ellen megindította a bünvádi eljárást.

Veszekedés, bicskázás. Közönséges falusi historia. Kezdődik egyszerű veszekedés és végződik bicskázással. *Borostelek* községben történt a legújabb eset. *Marosán* Mitru községi pásztor összeveszett a sógorával *Lánczos* Jánossal. A veszekedés hevében *Lánczos* bicskát rántott és *Marosán*ot hasba szurta. A szerencsétlenül járt pásztor halálos sebeivel a nagyvárad-i izraelita kórházba szállították. *Lánczos* Jánost a csendőrség letartóztatta.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények úgy külföldi mint belöldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe, mert azok tönkreteszik és később többé fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. löporáruda. Telefon 269. Tanoncok felvételnek. **Ladányi József** puska- és fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

Házvesetőnői állást keres vidéken papi házhoz középkori intelligens uri nő. Cím a kiadóhivatalban.

Trieszti kávépiac Nagyváradon. Aszódai Kossuth-utca. **Vigyázat**, mert sok az utánzat, természetesen a fogyasztók kárára. Aszódai trieszti kávé és tea behozatalának a 8-féle zamatu pörkölt kávéi a legjobbak és legolcsóbbak. Árak:

Elsőrendű	1 kiló	4—K
Mágnás keverék	1	4:40
"	0	4:80
"	00	6—

Motor üzemű pörkölés és darálás, kávépörkölés a vevő előtt történik. Cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Befőzésre törmellék fehér cukor eredeti édes tartalommal, olcsó gyári árban hozzá dunstot, melyből a befőt soha meg nem romlik, adagonként 10 és 20 filléres levelekben. Főzlet: Kossuth-utca, fiók üzlet: Kert-utca.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Artatlan Zsuzsi (*Mezey* Margitnak, a pozsonyi színház primadonnájának szerződéses célból való vendégfellépésével.)

Csütörtök: Leányvásár (*Csapó* Jenő vendégfellépésével.)

Péntek: Luxemburg grófja (*Csapó* Jenő vendégfellépésével.)

Szombat: Vig özvegy (*Csapó* Jenő vendégfellépésével.)

Vasárnap: Csókstanatórium (operett új-donság)

Csapó Jenő vendékjátékai. A kolozsvári Nemzeti színház kiváló tehetségű bonvivántja és tenoristája, *Csapó* Jenő, aki a téli szezonban frenetikus sikerrel vendégszerepelt Nagyváradon, holnap csütörtökön új szerepben, a *Leányvásár* Tom Miglesében mutatkozik be a nagyvárad-i közönség előtt. Pénteken *Luxemburg* gróf-ját, szombaton a *Vig özvegy* Danilóját játssza el *Csapó* Jenő a Szigligeti színházban.

Mezey Margit mai fellépte. Ma este lesz a nyári szinkörben az új primadonna-jelölt bemutatkozója. A távozó *Zsigmond* Anna helyébe *Mezey* Margitot, a pozsonyi színház ünnepelt szubrett-művésznőjét óhajtja a nagyvárad-i direktió leszerződten. A próba ma este fog lezajlani. *Mezey* Margit az Artatlan Zsuzsi címszerepében lép fel.

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután a legfrissebben bemutatott új bohózatot *A golyát* adja elő a színtársulat. Vasárnap este lesz *Báron* *Rezső* és *Falmer* *Pál* nagyszabású új operettjének *A csókstanatórium*nak premierje.

SPORT.

A Kinizsi Nagyváradon Igen érdekes sportvendégek lesznek városunknak a legközelebbi vasárnap, amikor a MAV temesvári sport egyesületének Kinizsi labdarúgó csapata fog itt bemutatkozni a NAC I-el tartandó barátságos mérkőzés keretében. A Kinizsi a délvidék egyik legerősebb csapata s így méltó ellenfele lesz a NAC-nak. E mérkőzés létrehozásával az volt a NAC célja, hogy a temesvári football sportot is megismertesse városunkkal, mert Temesvárról eddig még nem jart itt csapat, a Kinizsi csapat a maga erős összeállításával méltóan fogja reprezentálni a temesvári football sportot.

TÁVIRATOK.

Az új magyar görög katolikus püspökség.

Budapest, július 9.

(Saj. tud.) A közös külügyminiszter ma értesítette Lukács László miniszterelnököt, hogy a szentszék hozzájárult, illetve jóváhagyta az újonnan létesítendő magyar görög katolikus püspökség ügyét. A szentszék eme elhatározása külön okiratban is meg fog jelenni.

Felrobbant dinamit

Turén, július 9.

Avegirans mellett levő puszkapor gyárban ma 500 kilogramm lőpor felrobbant. A robbanás következtében sokan meghaltak és több százan megsebesültek. A gyár teljesen rombadólt.

Orosz hadihajók Németországból.

Pétervár, július 9.

Vilmos császár az orosz tengerészetiügyi miniszterrel arról is beszélgetett, hogy esetleg néhány orosz hadihajót német hajógyárakban építsenek. A császár a miniszternek a következőket mondta:

— Ugye a Moltke szép hajó? Ha akarják, hát ilyen Moltkét szállítunk önöknek a legrövidebb idő alatt.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Budapesten

A gabonatörszsdén tegnap kisaé élénkebb volt a hangulat. Bácskai rossz hírekre a buza határidő árfolyama 10 fillérrel emelkedett. Kész áru változatlan.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza	— — — —	11.79
Októberi buza	— — — —	11.29
Októberi rozs	— — — —	9.32
Októberi zab	— — — —	9.10
Aug. tengeri	— — — —	8.78
Szept. tengeri	— — — —	8.85
Májusi tengeri (1913)	— — — —	7.32

Nagyváradon

O árukban kevés üzlet fordul elő. A malmok miatt nagy részt kézzel rendelkeznek, nem szívesen vásárolnak. Új áruban viszont az eladók tartózkodó.

Árak:

Buza	— — — —	11.30—11.40
Rozs	— — — —	9.60—9.65
Árpa	— — — —	10.—10.20
Zab	— — — —	10.30—10.50
Tengeri	— — — —	9.70—9.80

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	845.—
Osztrák hitelrészvény	— —	445.—
Jelzálogbank	— —	460.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	540.—
Városi vasut	— —	416.50
Közüti vasut	— —	764.—
Osztrák államvasut részvény	— —	717.—
Salgótarjáni köszén	— —	754.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 10
V.-Velece >	7 59	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 47	7 31	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 81
V.-Velece >	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó >	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 50	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

Szalonna, prima, pörkölt, nehéz áru legjutányosabban kapható. Mindennemű termények vétele és eladása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Teleky-utca 3-ik szám, Telefon 172.

Kovács Zsigmond

műasztalos

géperőre berendezett

ipartelepe

Szacsvey-utca 70. sz.

Telefon 10-87.

HRITZ ANTAL

cukrászdája Nagyvárad, Széles-utca

BALOGH-féle háznál.

Elfogadok minden alkalomra cukrász sütemények (különlegességek) elkészítését jutányos áron, ugyszintén kapható naponta kitűnő minőségű fagyalt és jegeskávé is. Megrendeléseket házhoz szállítok.

TELEFON 12-67.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz. nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

LENGYEL JÓZSEF

épület- és diszmű-bádogos, vízvezeték-, fürdőszoba- és szagtalan angol klozet berendező

elfogad

házak, tornyok, kastélyok

állandó jókarban tartását

Költségvetéssel úgy helyben, mint vidékre díjtalanul szolgál.

Bádogos és szerelő-telep:

Beöthy Ödön-utca 78. sz.

Helyi és vidéki telefon 338 szám.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtok-
vásárlási, eladási és
erdő becslési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZAM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad tőkebetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és tőkebetétekre

2—3 középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Lat. szert. káptalani
Uradalomnak
1911 évi saját termésü
bagaméri és hegyköz-
ujlaki bora nagyobb
mennyiségben van
eladó.

Értekezhetni a káptalani irodában,
Sal Ferencz-utca 4. szám alatt.

Kincset ér

a TORDY-féle

Hollandi 3 király tea, mivel nemcsak hashajtó, hanem egyúttal étvágyjavító, gyomortisztító, emésztést elősegítő, bélműködést szabályozó, nemkülönben a legmakacsabb gyomor bajon is segít. Csomagja (kbl. 10—12-szeri használatra) 30 fillér.

Minden gyógyszertárban kapható.

Sarkady és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járáttal, réz kerekkel. Olcsó árak. **TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.** Villanyerő berendezés. Arjagyzék kívánatra. Saját ház.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

FÉLIX-FÜRDŐ

nyári és téli gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévíz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csusz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pokro-

czozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdővel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirat, interurbán telefon, állandó gyógyszertár a fürdő telepen. Prospektust küld az **igazgatóság.**

„STANDARD“ TÁRSASÁG VEGYÉSZETI GYÁR

BUDAPEST, IV. MAGYAR-UTCZA 44. SZ.

Poloska, moly és egyéb féregirtást egy évi jótállással vállalunk vidéken is.

Poloska és egyéb féreg irtáshoz ajánljuk szabadalmazott gázfejlesztő anyagunkat, melynek egyszerű alkalmazásával a poloskától végleg megszabadulhat,

1 szobára elegendő anyag 5 koronába kerül.

Feltétlen biztos hatású sváb és ruszni irtószer kilója 4 korona.

Légyirtó folyadék és por kilója 4 korona.

Patkány és egérirtáshoz ajánljuk patkány és egér-tífusz-bacilust. A 20. század legmegbízhatóbb patkány és egérirtó szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszedelmes, tehát mindenütt elhelyezhető. A patkány és egér-tífusz bacilus árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 6 K
1 nagy „ 3-600 „ „ 12 K

Megnyilt a Püspökfürdő.

Tavaszi pompájában kibontakozva virágos fáival fenséges látvány a Püspökfürdő. A gyönyörű üdülő és gyógyhely most kitűnő új kézbe került. A Püspökfürdő bérletét régi, kiválón, kipróbált ember **Dancs István** vette át, aki rendkívüli gondnal, izlés-sel, minden modern igénynek megfelelően rendezte be az éttermeket, fürdőket, s valóságos kis paradicsomot varázsolt a zöldelő platánok közé. A Püspök-fürdő máj. 1-én nyit meg s máris igen nagy számban keresi fel a közönség, mely nem csak gyógyulást de kellemes szórakozást is talál.

JÉGSZEKRÉNYEK, FAGYLALT-GÉPEK, PERMETEZŐK

legnagyobb
választékban

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ

Nagyvárad, Rákóci-ut.

különlegességek
vaskereskedésében

Telefon 390.